

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over onder andere de Geannoteerde agenda voor de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden voor de jaarvergadering van de Wereldbank van 10-14 oktober 2022 (Kamerstuk 26 234, nr. 270).

De voorzitter van de commissie,
Wuite

De adjunct-griffier van de commissie,
Goorden

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA- en de GroenLinks-fracties	4
II Antwoord / Reactie van de Minister	6
III Volledige agenda	6

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor de toegezonden geannoteerde agenda voor de inzet van Nederland voor de jaarvergadering van de Wereldbank van 10-14 oktober 2022. Deze leden hebben daarover nog enkele vragen.

De Minister schrijft ook dat Nederland zich inzet voor zo ambitieus mogelijke klimaatfinancieringsdoelstellingen en voor uitfasering van de financiering van fossielebrandstoffenprojecten. Nederland heeft voor deze instellingen een benadering voor projectvoorstellen van «nee, tenzij», waarbij op basis van een beperkt aantal uitzonderingsgronden hiervan kan worden afgeweken. De leden van de VVD-fractie willen aan de Minister vragen welke uitzonderingsgronden dat zijn.

De leden van de VVD-fractie danken de Minister ook voor het verslag van de Wereldbank voorjaarsvergadering 2022. Deze leden hebben daarover nog enkele vragen.

De Minister schrijft rond het onderwerp Fragiliteit zaken als focus op vrouwen en jongeren, samenwerking met de VN en andere organisaties, aandacht voor klimaat, hervorming van de justitiële sector en voor Mental Health and Psychosocial Support als prioriteiten te hebben genoemd. Deelt de Minister de mening van de leden van de VVD-fractie dat in het kader van effectiviteit en efficiëntie nimmer een focus op de losse facetten afdoende is en een holistische, integrale aanpak vereist is die al deze facetten omarmt? Zo ja, hebben de Ministers dit bij diens interventie kenbaar gemaakt?

De Minister schrijft rond het onderwerp Afghanistan dat Nederland vier prioriteitsgebieden (onderwijs, gezondheidszorg, voedselzekerheid, livelihoods) voorwaardelijk kan ondersteunen. De Ministers noemen hierbij als voorbeeld inclusieve toegang. De leden van de VVD-fractie willen aan de Minister vragen welke concrete voorwaarden worden gesteld voor de Wereldbank bij deze prioriteitsgebieden (met name omtrent rechten van vrouwen en meisjes, lhbtq+-gemeenschappen en etnische minderheden) en welke maatstaven daarbij worden gehanteerd. Hoe geschiedt de toetsing of voldaan wordt aan deze voorwaarden, welke kwantitatieve parameters worden hierbij gebruikt en wat zijn de consequenties indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Rondetafelconferentie wederopbouw Oekraïne

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de inzet van de regering voor wat betreft de wederopbouw van Oekraïne. Deze leden erkennen het belang van goed bestuur en slagvaardige nationale en lokale instellingen aan de Oekraïense zijde en een krachtig internationaal coördinatiemechanisme voor het laten slagen van dit project op de lange termijn, maar benadrukken dat dergelijke vereisten er niet aan in de weg mogen staan dat de bevolking van Oekraïne op de kortst mogelijke termijn wordt geholpen de winter door te komen en met de grootste noden, zoals daken op woonhuizen, wederopbouw van vitale infrastructuur en ziekenhuizen. De motie van het lid Hammelburg c.s., aangenomen door de Tweede Kamer op 7 juli 2022, verzocht de regering al om in bilateraal verband zo snel mogelijk de nodige herstelhulp in kaart te brengen en te leveren (Kamerstuk 36 045, nr. 98). Deze leden achten deze strategie ook in internationaal verband van het grootste belang. Is de Minister voornemens om in Wereldbankverband te pleiten voor het leveren van herstelhulp op de kortst mogelijke termijn? Zo ja, welke concrete voorstellen is de Minister voornemens te doen? Is de Minister bereid hierin een voortrekkersrol te spelen?

Energie- en voedselcrisis

De leden van de D66-fractie onderschrijven de ambitie van de regering ten aanzien van een duurzame wereldwijde energietransitie en het uitfaseren van fossielebrandstoffenprojecten. Deze leden vragen zich wel af of Nederland in internationaal en Wereldbankverband voldoende doet om naast positieve stimulering ook in te zetten op concrete plannen voor uitfasering van fossielebrandstoffenprojecten. Wat is het standpunt van de Minister ten aanzien hiervan? Kan de Minister uiteenzetten hoeveel en welke fossielebrandstoffenprojecten nog door de Wereldbank worden gesteund? Welke concrete voorstellen doet Nederland om ervoor te zorgen dat het beleid van de Wereldbank is gestoeld op het behalen van de doelstellingen van Parijs en Glasgow?

Financiering van de klimaat- en ontwikkelingsdoelen

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het streven van de regering om de Bank aan te moedigen om te streven naar mobilisatie van privaat kapitaal om klimaat- en ontwikkelingsdoelen te kunnen financieren, en deze inzet zelfs te intensiveren. Deze leden zijn geen tegenstanders van het aantrekken van private investeringen om het financieringsgat te dichten, maar wijzen de Minister wel graag op het volgende. Private klimaatfinanciering richt zich voornamelijk op mitigatie. Immers, voor de inkoop van mitigerende middelen is een afzetmarkt en derhalve is er een mogelijkheid voor private investeerders om winst te behalen op investeringen. Echter, in de allerarmste landen, waar de effecten van klimaatverandering het hardst worden gevoeld, is geen afzetmarkt voor dergelijke middelen, omdat de bevolking geen besteedbaar inkomen heeft. Daarnaast is het financieringsgat voor adaptatie momenteel veel schrijnender dan dat voor mitigatie. Deze leden verzoeken de Minister daarom rekening te houden met het feit dat private klimaatinvesteringen niet terechtkomen in de landen waar deze het hardst nodig zijn, en dat deze zich niet richten op adaptatie, waarop juist investeringen nodig zijn. Op welke manier vraagt de Minister in Wereldbankverband aandacht voor klimaatinvesteringen in de allerarmste landen gericht op adaptatie? Kan de Minister uiteenzetten hoe de strategie van de

Wereldbank zich verhoudt tot de afspraken gemaakt in Glasgow omtrent verdubbeling van de financiering voor klimaatadaptatie?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het nieuws dat David Malpass, president van de Wereldbank, twijfelt aan het feit of klimaatverandering bestaat. Deze leden maken zich hierover ernstige zorgen. Deelt de Minister deze zorgen? Kan de Minister bevestigen dat zij de twijfels van de president van de Wereldbank veroordeelt? Kan de Minister uiteenzetten in hoeverre het persoonlijke gedachtegoed van de president van de Wereldbank het beleid van de Bank beïnvloed? Kan de Minister toezeggen zich hard te maken voor een veroordeling van dergelijke uitspraken door andere lidstaten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de inzet van de jaarvergadering van de Wereldbank en hebben hier nog enkele vragen over.

Het Needs Assessment dat de Bank samen met Oekraïne en de Europese Commissie heeft opgesteld en dat op 9 september is gepubliceerd, stelt dat 3,4 miljard USD nodig is voor de winter. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of deze 3,4 miljard USD al gefinancierd kan worden via de Wereldbank voor de winter inzet. Op welke termijn kan deze financiering vrijgegeven worden? Kan Nederland hier nog meer in betekenen? Wordt deze Needs Assessment ook gebruikt voor hulp via andere multilaterale financiële instellingen zoals de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling?

Er zal veel aandacht zijn voor de toenemende voedselonzekerheid. De leden van de CDA-fractie vragen zich af welke acties de Wereldbank kan ondernemen om meer financiering voor het behalen van SDG2 vrij te maken. Kan er meer ondersteuning komen om de voedselzekerheid in met name Afrikaanse landen te verbeteren? Welke landen hebben de grootste noden waar eventuele extra financiering naartoe moet?

De leden van de CDA-fractie hechten veel waarde aan de klimaatfinanciering en financiering van de duurzame ontwikkelingsdoelen die via de Bank gestimuleerd wordt. Deze leden vragen zich af hoe balansoptimalisatie, ook in samenwerking met de regionale banken, plaatsvindt. In hoeverre wordt er al strak gecoördineerd met regionale banken?

De Wereldbank ondersteunt verschillende projecten in Afrika die door middel van tenders worden vergeven, vaak aan Chinese bedrijven. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of in dergelijke situaties de Wereldbank, als ondersteuner van de Sustainable Development Goals (SDG's), eisen stelt aan deze tenders. Worden in deze tenders de SDG's meegenomen en hoe de bedrijven dit toepassen? Worden er eisen op het punt van duurzaamheid of internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) aan deze bedrijven gesteld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de jaarvergadering van de Wereldbank 2022 en de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden. Deze leden onderschrijven het grote belang van de onderwerpen die op de agenda staan, zoals de voedsel- en energiecrisis, financiering voor het behalen van de klimaat- en ontwikkelingsdoelen, en de wederopbouw van

Oekraïne waarover een rondetafelconferentie wordt gehouden, en delen de mening dat de Bank een belangrijke partner is voor het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in 2030, de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs en invulling van de afspraken van de COP26. Zij hebben over de agenda en daarbij behorende kabinetsinzet nog enkele vragen.

Rondetafelconferentie wederopbouw Oekraïne

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties sluiten zich aan bij het standpunt van het kabinet dat we Oekraïne en buurlanden die getroffen worden steunen in wederopbouwinspanningen, en dat het initiatief vanuit Oekraïne daarbij leidend moet zijn. Deze leden vragen zich echter af hoe het internationale coördinatiemechanisme dat effectieve monitoring van de besteding van deze enorme bedragen waarborgt, eruit zou moeten zien en hoe het tijdpad eruit ziet voor de totstandkoming van een dergelijk mechanisme.

Energie- en voedselcrisis

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties zijn tevreden dat Nederland inzet op zo ambitieus mogelijke klimaatfinancieringsdoelstellingen. Over de uitfasering van de financiering van fossielebrandstoffenprojecten vragen deze leden zich echter het volgende af. Hoe verhoudt deze inzet zich tot de toezegging van premier Rutte en veel andere regeringsleiders in Glasgow tijdens de COP26 om per eind 2022 te stoppen met het investeren in fossiele projecten? Er is nu sprake van een «nee, tenzij»-benadering bij projectvoorstellen, waarbij bijvoorbeeld een uitzondering gemaakt kan worden op grond van een bijdrage aan het oplossen van een energietekort of energietoegang in lageinkomenslanden met extreme energiearmoede. Dit lijkt in tegenstrijd te zijn met het Nederlandse beleid om per eind 2022 zonder uitzondering te stoppen met investeringen in fossiel. Deelt de Minister de conclusie dat deze twee punten volledig tegenstrijdig zijn aan elkaar?

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties zijn blij dat Nederland op het gebied van voedselzekerheid onder andere wil inzetten op een betere situatie voor 32 miljoen mensen, met name voor vrouwen en kinderen. Deze leden zijn benieuwd op welke manier de ambitie zoals beschreven in de BuHOS nota om een feministisch buitenlands beleid te voeren ook op dit vlak verder naar voren zal komen. Hoe moeten we er volgens de Minister voor zorgen dat de fondsen vanuit de Wereldbank juist ook ten goede komen aan bedrijven die door vrouwen gerund worden en die zich bijvoorbeeld richten op het vergroten van de voedselproductie? Met welke maatschappelijke organisaties is er reeds contact geweest over wat in dit opzicht de behoeftes zijn?

Financiering van de klimaat- en ontwikkelingsdoelen

In de geannoteerde agenda lezen de leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties dat het kabinet van mening is dat internationale financiële instellingen zoals de Bank een belangrijke rol spelen in het adresseren van mondiale uitdagingen zoals klimaatverandering en dit ondersteunen deze leden volledig.

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties zijn in aanvulling hierop benieuwd welke concrete doelstellingen Nederland nastreeft als zij de Bank vraagt om zich in te zetten voor de financiering van klimaatprojecten in de publieke, private en financiële sector in partnerlanden om hun portefeuilles in lijn te brengen met de Parijsdoelstellingen en om de

financiering van fossiele brandstoffenprojecten te verminderen. Graag zien deze leden een reactie van de Minister op dit punt tegemoet.

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties zijn op het gebied van financiering van klimaat- en ontwikkelingsdoelen benieuwd op welke manier de Minister zal bijdragen aan het voorstel van innovatieve financieringssystemen die toegankelijk zijn voor lokale boeren en maatwerk leveren volgens reeds bestaande sociale en ondernemingsstructuren in landen en regio's. Ook willen deze leden graag weten hoe de Minister ervoor wil zorgen dat de ambitie om het Nederlandse bedrijfsleven nadrukkelijker op de kaart te zetten bij de Bank en zo de toegang tot de klimaatfondsen te verbeteren, niet ten koste gaat van de klimaatfinanciering, juist voor die landen die het nu het allerhardst nodig hebben omdat zij al op grote schaal te maken hebben met de gevolgen van klimaatverandering.

De leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties zijn benieuwd naar de reactie van de Minister op de internationale oproep om de schuld/BNP-ratio voor landen die lenen te herzien, in de context van het aanpassen aan en het mitigeren van klimaatverandering en het herstellen van klimaatschade. Juist de landen met een lager BNP worden het hardst getroffen door de gevolgen van klimaatverandering en hebben de meeste financiering nodig om hier mee om te gaan.

Tot slot willen de leden van de PvdA- en GroenLinks-fracties de Minister vragen om zich hard te maken voor het normaliseren van natuurrampen en het inbouwen van clausules over pandemieën in schuldinstrumenten, om ervoor te zorgen dat landen die lenen de schokken in dergelijke gevallen beter aankunnen, zoals ook Minister-President Mottley van Barbados adviseerde tijdens de Algemene Vergadering van de VN vorige week.¹

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

Geannoteerde agenda voor de inzet van het Koninkrijk der Nederlanden voor de jaarvergadering van de Wereldbank van 10-14 oktober 2022. 2022Z17655 – Brief regering d.d. 23-09-2022, Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, E.N.A.J. Schreinemacher

Verslag van de Wereldbank voorjaarsvergadering 2022. Kamerstuk 26 234, nr. 269 – Brief regering d.d. 22-06-2022, Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, E.N.A.J. Schreinemacher

¹ <https://www.ft.com/content/e0f65580-8d84-49ec-82b7-47c1b06563b0>.